

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет психології
Кафедра психології розвитку

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Освітня програма «Освітні, педагогічні науки»

Спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня
2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психологія вищої школи
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень другий (магістерський)	Освітній рівень другий (магістерський)
Статус дисципліни	нормативна
Курс/семестр	перший
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 14 год. Практичні заняття – 16 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod
2. Опис дисципліни	
Психологія вищої школи входить до циклу дисциплін загальної підготовки і є обов'язковою дисципліною, теоретичною основою психолого-педагогічної підготовки студентів-магістрів до майбутньої професійної діяльності, що розглядає загальну психологічну характеристику студентського віку, психологію студентської групи, теоретичні проблеми розвитку, навчання та виховання студентів, питання особистості та діяльності викладача ВНЗ, а також передбачає практичне оволодіння вміннями та навичками продуктивної взаємодії викладача зі студентами.	
Мета та цілі курсу	
Мета вивчення дисципліни - забезпечити магістрів загальною теоретичною підготовкою з психології вищої школи, сприяти формуванню знань, умінь і навичок майбутніх фахівців у галузі освіти, підвищити рівень їх психологічної культури та комунікативної компетентності, що лежить в основі професійної діяльності викладача вищої школи. Цілі курсу: - забезпечення студентів-магістрантів високим рівнем теоретичних знань з психології вищої школи; - формування наукового світогляду і методологічної культури майбутнього фахівця у сфері освіти; - розвиток інтелекту, творчих якостей, здатності до науково-дослідницької та інноваційної діяльності в сфері освіти; - поглиблення уміння студентів працювати з науковими джерелами	

(аналізувати, систематизувати, інтерпретувати, критично оцінювати); - розвиток загальної комунікативної культури та практичних комунікативних умінь і навичок, що лежать в основі професійної діяльності викладача; - розвиток здатності до самоосвіти та саморозвитку.
Результати навчання (компетентності)
<i>Інтегральна компетентність</i> – здатність розв’язувати складні завдання та проблеми в галузі освітніх, педагогічних наук, професійній діяльності, у процесі навчання, на основі поєднання спеціально предметних знань та вмінь з набутим досвідом дослідницької/інноваційної діяльності в системі вищої освіти, що передбачає застосування відповідних освітніх, педагогічних інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. <i>Загальні компетентності (ЗК):</i> ЗК1. Здатність до здобуття і застосування знань у практичних ситуаціях.. ЗК 3. Здатність вчитися і бути сучасно навченим. ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії, до вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді. ЗК 12. Здатність до самоосвіти та саморозвитку. <i>Спеціальні (фахові компетентності):</i> СК 2. Здатність планувати, розпізнавати та враховувати різноманітність осіб, здійснювати індивідуальний супровід в освітньому процесі. СК 4. Обізнаність з різними рівнями суб’єкт-суб’єктної взаємодії учасників освітнього процесу. СК 6. Здатність до консультування з питань освітньої теорії і практики СК 13. Здатність визначати, коректувати і критично аналізувати мету, складові системи та ефективні стратегії розвитку вищої освіти, приймати і реалізовувати доцільні управлінські рішення на основі сучасних знань про теорію вищої освіти.
Програмні результати навчання
ПРН 3. Узагальнювати емпіричні дані й формулювати висновки. ПРН 4. Розробляти програми педагогічних інтервенцій. ПРН 6. Доступно та аргументовано представляти результати досліджень у письмовій та усній формах, брати участь у наукових дискусіях. ПРН 8. Вирішувати проблеми етики партнерської суб’єктсуб’єктної взаємодії, етики спілкування, опираючись на загальнолюдські цінності та норми закону. ПРН 9. Здійснювати аналітичний пошук наукової інформації та оцінювати її за критеріями доцільності та достовірності. ПРН 11. Здійснювати аналіз стану вищої освіти та визначати потенціал системи освіти ЗВО, володіти технологічними прийомами педагогічного проектування та моделювання у закладі вищої освіти для розв’язання конкретних професійних завдань та розробки інноваційних технологій задля забезпечення якості освітнього процесу. ПРН 13. Враховуючи власні інтереси і потреби інших, використовувати ефективні стратегії спілкування залежно від ситуації, дотримання корпоративної культури ЗВО.

3. Структура курсу			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття			Загальна кількість годин
лекції			14
семінарські заняття / практичні / лабораторні			16
самостійна робота			60
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	011 Освітні, педагогічні науки	1-й (магістратура)	нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема, план	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Тема №1. Психологія вищої школи як галузь наукового знання і як навчальна дисципліна План: 1. Історія становлення і розвитку психології вищої школи в Україні. 2. Об’єкт, предмет та характеристика основних категорій психології вищої школи 3. Основні функції та завдання ПВШ. 4. Місце психології вищої школи у системі наукових знань.	2 год.		4 год.
Тема №1. Психологія вищої школи як галузь наукового знання і як навчальна дисципліна План: 1. Психологія вищої школи, її об’єкт, предмет та основні психологічні категорії 2. Основні проблеми та завдання психології вищої школи на сучасному етапі 3. Криза освіти та основні напрями реформування вищої освіти в Україні у ХХІ столітті. 4. Обговорення основних перспектив		2 год.	4 год.

розвитку освіти на сучасному етапі у контексті праці Гордона Драйдена і Джанет Вое «Революція в навчанні»			
<i>Тема №2. Методологія та методи Психологічних досліджень ПВШ</i> <i>План:</i> 1. Поняття про методологію. Функції, етапи та основні методологічні принципи психологічного дослідження. 2.Класифікація та загальна характеристика методів науково – психологічного дослідження 3. Методи психології вищої школи 4.Дослідницькі вміння викладача вищої школи. 4. Етика психолога-дослідника.	2 год.		4 год.
<i>Тема №2. Методологія та Методи психологічних досліджень ПВШ</i> <i>План:</i> 1. Методологія та принципи психологічного дослідження 2.Організаційні методи дослідження 3. Емпіричні методи дослідження 4. Методи обробки та інтерпретаційні методи дослідження.		2 год.	4 год.
<i>Тема №3. Загальна характеристика студентства та особливостей розвитку особистості студентського періоду життя</i> <i>План:</i> 1. Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності та ранньої дорослості 2.Психологічні особливості соціалізації студентів 3.Суперечності та кризи студентського віку 4. Адаптація студента до навчання у вищій школі. Її види та умови ефективності. 5.Типологічні особливості сучасних студентів	2 год.		4 год.

<i>Тема №3. Загальна характеристика студентства та особливостей розвитку особистості студентського періоду життя</i> <i>План:</i> 1. Студентство як вікова та соціально-психологічна категорія. 2. Соціалізація студентів у сучасних умовах закладу вищої освіти. 3.Суперечності та кризи студентського віку 4. Типологічні особливості сучасних студентів		2 год.	4 год.
<i>Тема №4. Психологічна характеристика навчально-професійної діяльності студентів</i> <i>План:</i> 1. Навчально-професійна діяльність як провідна діяльність у студентський період життя. 2.Професіоналізація особистості студента як новоутворення віку 3. Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів 4. Фахова компетентність як показник психологічної готовності студента до професійної діяльності 5. Роль самовиховання у професійному зростанні студента	2 год.		4 год.
<i>Тема №4. Психологічна Характеристика навчально-професійної діяльності студентів</i> <i>План:</i> 1.Особливості навчально-професійної діяльності як провідної у студентський період життя. 2. Професіоналізація особистості студента 3. Фахова компетентність як показник психологічної готовності студента до професійної діяльності. 4. Роль самовиховання у професійному зростанні студента		2 год.	4 год.

<i>Тема №5. Психологія студентської групи</i> <i>План:</i> 1.Психологічні особливості студентської групи та її структура 2.Розвиток студентської групи її характеристика як колективу 3.Міжособистісні стосунки у студентській групі 4. Лідер та проблема лідерства у студентській групі	2 год.		4 год.
<i>Тема №5. Психологія студентської групи</i> <i>План:</i> 1. Поняття групи у психології 2. Психологічні особливості малої групи 3. Психологічні особливості студентської групи, її характеристика як колективу 4. Лідер та проблема лідерства у студентській групі		2 год.	4 год.
<i>Тема №6</i> Психологічна характеристика діяльності та особистості викладача ЗВО <i>План:</i> 1. Специфіка діяльності педагога у ЗВО, його функції, права обов'язки та завдання 2. Основні напрями діяльності викладача закладу вищої освіти 3. Психологічна структура педагогічної діяльності 4. Педагогічний професіоналізм викладача закладу вищої освіти 5. Особистісний потенціал викладача ЗВО	2 год.		4 год.
<i>Тема №6</i> Психологічна характеристика діяльності та особистості викладача ЗВО <i>План:</i> 1. Специфіка діяльності педагога у		2 год.	4 год.

ЗВО, його функції, права обов'язки та завдання 2. Основні напрями діяльності викладача вищого навчального закладу 3. Психологічна структура педагогічної діяльності 4. Педагогічний професіоналізм викладача ЗВО 5. Особистісний потенціал викладача ЗВО			
<i>Тема №7 Психологічні особливості педагогічного спілкування викладача зі студентами</i> <i>План:</i> 1. Загальна характеристика спілкування 2. Структура спілкування 3. Характеристика педагогічного спілкування як форми педагогічної взаємодії 4. Психологічні фактори продуктивного спілкування викладача зі студентами 5. Основні труднощі та бар'єри у Спілкуванні викладача зі студентами 6. Діалогічне спілкування як умова ефективної педагогічної взаємодії викладача і студентів	2 год.		4 год.
<i>Тема №7 Психологічні особливості педагогічного спілкування викладача зі студентами</i> <i>План:</i> 1. Характеристика педагогічного спілкування як форми педагогічної взаємодії 2. Психологічні фактори продуктивного спілкування викладача зі студентами 3. Основні труднощі та бар'єри у спілкуванні викладача зі студентами 4. Діалогічне спілкування як умова Ефективної педагогічної взаємодії викладача і студентів		2 год.	4 год.

<i>Тема №8</i> <i>Психологічний аналіз протиріч і конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та вирішення</i> <i>План:</i> 1. Поняття конфлікту. Конфліктні ситуації в педагогічній взаємодії та засоби їх регулювання 2. Особливості педагогічного конфлікту. 3. Умови запобігання та шляхи вирішення педагогічного конфлікту у взаєминах викладачів і студентів. 4. Навчання майбутніх педагогів вирішенню педагогічних конфліктів				2 год.
<i>Тема №8</i> <i>Психологічний аналіз протиріч і конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та вирішення</i> <i>План:</i> 1. Поняття конфлікту. Конфліктні ситуації в педагогічній взаємодії та засоби їх регулювання 2. Особливості педагогічного конфлікту. 3. Умови запобігання та шляхи вирішення педагогічного конфлікту у взаєминах викладачів і студентів. 4. Навчання майбутніх педагогів вирішенню педагогічних конфліктів			2 год.	2 год.
ВСЬОГО		14	16	60
4. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання курсу	Критерії та норми оцінювання знань із психології вищої школи: 1) характер володіння знаннями з психології вищої школи (рівень усвідомлення, міцність запам'ятовування, обсяг, повнота і точність знань); 2) якість актуалізації знань із психології вищої школи (логіка мислення, аргументація, послідовність і самостійність викладу, культура професійного мовлення); 3) рівень оволодіння відомими прийомами аналізу психологічних фактів, здатність творчо використовувати засвоєні знання на практиці; 4) здатність до творчості й самостійності в навчально-пізнавальній діяльності;			

	5) якість виконання роботи (зовнішнє оформлення, своєчасність виконання, ретельність тощо). Оцінювання знань студентів здійснюється, як за основну відповідь, так і за доповнення. А - «Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані, всі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість їх виконання оцінена кількістю балів, близькою до максимального. В - «Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимального. С - «Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, деякі практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимального. Д - «Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання завдань виконані, деякі з виконаних завдань, можливо містять помилки. Е - «Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато з передбачених програмою навчання завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінені кількістю балів, близькою до мінімального. ФХ - «Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програмою навчання завдань не виконані, або якість їх виконання оцінені кількістю балів, близькою до мінімального. При додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань. F - «Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не засвоєний, необхідні практичні навички роботи несформовані, усі виконані завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом не приведе до будь-якого значимого підвищення якості виконання навчальних завдань.
--	--

	Оцінювання самостійної роботи студентів відбувається за трьома рівнями складності: 1. Репродуктивний рівень – перевіряється рівень сформованості вмінь підбирати бібліографію до даної теми, складати анотації тощо. 2. Частково-пошуковий рівень - перевіряється рівень написання рефератів і повідомлень; розв’язування психолого-педагогічних задач. 3. Творчий: перевіряється рівень сформованості умінь підбирати, проектувати і моделювати педагогічні ситуації.
Вимоги до письмової роботи	Вимоги до словника термінів: має бути не менше 10-ти термінів до кожної теми, записаних у окремому зошиті для самостійної роботи. Вимоги до конспектування статей: статті конспектуються у зошиті для підготовки до семінарських занять із зазначенням автора та назви статті, головних ідей, понять та висновків. Вимоги до оформлення тез: записи тез ведуться у довільній формі у зошиті для підготовки до семінарських занять. Практичні завдання виконуються у зошиті для семінарських занять
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі зарахування всіх виконаних студентами завдань (для цього отримані бали сумуються, а їх кількість не повинна бути меншою, ніж 70 % завдань).

5. Ресурсне забезпечення

Література

Базова:

1. Балицька Т.В. Організація самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів у світлі Болонського процесу / Т.В. Балицька // Освіта Донбасу. – 2007. – № 1. – С. 9 – 15.
2. Барановська Л.В. Педагогіка та психологія вищої школи: навч. посібн. / Л.В.Барановська. – К.: НАУ, 2013. – 254 с.
3. Булах І.С., Долинська Л.В. Психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів : навч.-метод. посіб. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2002. 114с.
4. Бушуєва Т.В. Основи наукових психологічних досліджень: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. — Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., - К., 2017. — 244 с.
5. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
6. Виноградова В.Є., Юрченко В.І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: навч. посіб. / Вікторія Євгенівна Виноградова, Віктор Іванович Юрченко. К.: Каравела, 2018. – 296 с.
7. Галузинський В.М., Євтух М.В. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні. / В.М.Галузинський, М.В. Євтух– К.: ННТЛ, 2010.
8. Городиська В., Пантюк М. Педагогіка та психологія вищої школи : методичні матеріали до семінарських занять – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2013. – 204 с.
9. Драйден Гордон, Джанет Вое «Революция в обучении. Научить мир учиться по-новому» / Драйден Гордон, Джанет Вое. –М.:ПАРВИНЕ, 2003. -369 с.
10. Дуткевич Т.В.,Максимчук Н.П. Психологія вищої школи (курс лекцій): Навчальний посібник. - Кам'янець-Подільський, 2010. – с. 144 с.
11. Коропецька О. М. Психологічні основи професійної орієнтації та самореалізації особистості. Навчальний посібник.– К. : КНТ, 2016. 438 с.
12. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / за ред. Л.М. Проколієнко. –К., 1989. С. 98 – 133.
13. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник / О.В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2003. – 192 с.
14. Кудіна В.В. Психологія вищої школи : курс лекцій / В.В. Кудіна, В.І. Юрченко. К.: КСУ, 2004. 176 с.
15. Лефтеров В. О., Лазор К. П. Основи науково-дослідної роботи в галузі психології: методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів [Електронне видання]. / В. О. Лефтеров, К. П. Лазор; – Одеса: «Одеська юридична академія». Фенікс, 2020. –38 с.
16. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес / упоряд. М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, К.М. Левківський, Ю.В. Сухарніков. – К. : МОНУ, 2004. – 24 с.

17. Мороз О.Г. Викладач вищої школи: психолого-педагогічні основи підготовки / за заг. ред. О.Г. Мороза, О.С. Падалка., В.І. Юрченко – К. : НПУ, 2006. – 206 с.
18. Овчарук О. В. Компетентісний підхід в освіті: загальноєвропейські підходи / О.В.Овчарук // Інформаційні технології і засоби навчання. 2009. №5 (13). Режим доступу до журналу: <http://www.ime.edu.ua.net/em.html>
19. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. – Тернопіль, 2014. — 272 с
20. Основи психології та педагогіки вищої школи (пам'ятка для аспірантів) // Навчально-методичний посібник / [О. Є. Коваль]. – Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2013. – 90 с.
21. Психологія вищої школи : підручник / О. І. Власова, В. А. Семиченко, С. Ю. Пащенко, Я. Г. Невідома / за ред. О. І. Власової. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2015. – 405 с.
22. Психологічні особливості студентського віку. На допомогу кураторам. Вип. 3 / [укладачі : Л. М. Яворовська, Р. Ф. Камишнікова, О. Є. Поліванова, С. Г. Яновська, С. М. Куделко]. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 88 с.
23. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І., Психологія вищої школи: Підручник. – 5-те вид., випр. і доп. –К.: Каравела, 2018. – 360 с.
24. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: практикум : навч. посіб. / Л.Г Подоляк, В.І. Юрченко – К. : Каравела, 2008. – 336 с.
25. Указ Президента України “Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року” від 25 червня 2013 року №344/2013
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>

Додаткова література:

1. Вітюк Н.Р. Психологія конфлікту в таблицях і схемах : навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2014. 172 с.

Інтернет, електронні книги та підручники, бібліотеки

2. <http://www.koob.ru>
3. <http://www.psychologies.ru>
4. www.psylib.kiev.ua
5. <http://lib.pnu.edu.ua/elibrary.php>
6. <http://www.persev.ru/>
7. <http://psylib.ukrweb.net/books/beloo01/index.htm>

6. Контактна інформація

Кафедра	Психології розвитку, м.Івано-Франківськ, вул. Шевченка,57, ауд.517. тел. (0342)596136. kpr@pnu.edu.ua
Викладач (і)	канд. психологічних наук, доцент Коропецька Олеся Михайлівна
Контактна інформація викладача	olesya.koropetska@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни	
Академічна доброчесність	Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/ положення-про-запобігання-плагіату Неприпустимі плагіат та списування.
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов’язковому порядку впродовж двох тижнів з дня пропуску. Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання самостійних завдань із теми. Лекційні заняття не обов’язково відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов’язкове Студент повинен скласти всі тести (дистанційне навчання) та виконати усі самостійні завдань, і тільки тоді буде зараховано залік. Обов’язковою умовою отримання заліку є відвідування студентом більш як 50% занять, виконання самостійної роботи та складені всі тести (дистанційне навчання). Відпрацювання додатковим тестуванням можливо на сайті дистанційного навчання http://www.d-learn.pu.if.ua/ .
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Не зараховується.
Невідповідна поведінка під час заняття	не допускається
Додаткові бали	Студент може отримати за роботу під час лекційних занять.
Неформальна освіта	Можливість зарахування. Рекомендовані платформи PROMETHEUS, COURSERA, EDERA.

Викладач:

Коропецька О. М.